

Het Bijbelse kernwoord eersteling/ onderpand

(Gr. aparchè/ arraboon)

I. HET OUDE TESTAMENT

A. *Tekstgegevens OT* (o.a. volgens concordantie Trommius; W. Gesenius' Hebr. und Aram. Handwörterbuch; 16e Aufl.1915; Zie de kopie hiernaast.

רֵאשִׁית [aus *r'ēšit*, vgl. Barth § 202, Or. 36. 100] [Formangleichung an אֲחֵרִית f. אֲשֵׁרִית, Nöld., GGA 1884, 1019; Holz., Einl. in d. Hexateuch 1 465), **רֵאשִׁית** Dt 11 12†, *estr. gl., m. suff.* רֵאשִׁיתָהּ, **רֵאשִׁית** Hi 42 12 — 1. Anfang Gn 1 1 (z. Konstr. s. Dillm.; vgl. Sir 15 14), des Jahres Dt 11 12, einer Regierung Jer 26 1. 27 1. 28 1. 49 34, der Sünde Mi 1 13, eines Streitiges Pr 17 14; **רֵאשִׁית** v. Anfang an Jes 46 10; erste Entwicklungsstufe Hos 9 10, Ausgangspunkt einer Macht Gn 10 10; erste Periode als Ggs. zu אֲחֵרִית Hi 8 7. 42 12, v. einer Sache Koh 7 8. So gew. auch: *Gottesfurcht ist der Weisheit Anfang* (Prinzip) Ps 111 10. Pr 1 7. 4 7; doch ist hier auch: bester Teil, Hauptsache od. edelste Frucht, möglich. — 2. erstes Erzeugnis, רֵאשִׁיתָהּ d. erste u. beste *Erzeugnis meiner Kraft* Gn 49 8. Dt 21 17. Ps 78 51. 105 38, רֵאשִׁיתָהּ d. erstes Erzeugnis seines Wirkens Pr 8 22, vgl. Hi 40 19, גְּבוּרָתָם רֵאשִׁיתָהּ Jer 49 35. — 3. d. erste u. beste Teil, תְּבוּאָה רֵאשִׁיתָהּ Pr 3 9, vgl. bildl. v. Israel Jer 2 3, v. einem Lande Dt 33 21. Ez 48 14, v. Öle Am 6 6 (vgl. ass. *saman rēšiti* u. TLz 1912 548), v. נְיִים רֵאשִׁיתָהּ v. Amalek Nu 24 20, vgl. Am 6 1. — 4. bes. v. heiligen Abgaben, n. d. gew. Auffassung: die Erstlinge, aber wohl eher: der beste Teil (vgl. ass. *rēšiti*, das Beste v. etw., als Opfergabe an d. Götter; Nickel, D. Wiederherstellung des jüd. Gemeinwesens 202; Haupt, JBL 1900. 41 u. SBOT zu Nu 15 20; vgl. auch Bertholet, Deut. 80, Holz. zu Nu 18 13. 21, u. oben zu **בְּכֹרִים**) **רֵאשִׁית** רֵאשִׁיתָהּ **רֵאשִׁית** 1 S 15 21, **רֵאשִׁית** רֵאשִׁיתָהּ 1 S 2 28, v. Korn, Most, Öl, Wolle Dt 18 4, vgl. 2 Ch 31 5, פְּרִי הָאָרֶץ רֵאשִׁיתָהּ Dt 26 2. 10, vgl. 2 Ch 31 5, פְּרִי הָאָרֶץ רֵאשִׁיתָהּ Nu 15 20 f. Ez 44 30. Neh 10 38, רֵאשִׁיתָהּ פְּרִי הָאָרֶץ Ex 23 19. 34 26, vgl. Ez 44 30, רֵאשִׁיתָהּ פְּרִי הָאָרֶץ Lv 23 10, רֵאשִׁיתָהּ פְּרִי הָאָרֶץ Ez 20 40, רֵאשִׁיתָהּ פְּרִי הָאָרֶץ Lv 2 12, vgl. noch Nu 18 12. Neh 12 44. — Unklar Dn 11 41 (viell. z. 1. אֲחֵרִית).†

Het Hebr.woord *reesji't* vinden we al in het begin van het OT (Gen.1:1: In den beginne schiep God de hemel en de aarde). Het woord komt vooral ook voor in de betekenis van: het eerste en beste deel (Num. 24:20; Amos 6:1; Spr. 3:9; Jer. 2:3; Deut. 33:21; Ez. 48:14; Amos 6:6).

Maar waar het ons in deze voordracht om gaat is in het bijzonder de betekenis van: de eersteling/ het beste deel van wat de Israëlieten van de oogst, c.q. van alle voortbrengselen als offergave aan de Heere gaven. In en met deze eerstelingen van de oogst werd heel de oogst aan de Heere gewijd. Elke moeder in Israël zou het eerste brood van het deeg, gemaakt van het pasgeoogste koren, als een 'hefoffer' gaarne aan de Heere afstaan. Zie Ex. 23:19; 34:26; Lev. 2:12; 23 :10 ; Num. 15:20v; 18:12, 21; Deut.18:4; 26:1v; 1 Sam. 2:29; 15:21; Ez. 20:40; 44:30; 2 Kron. 31:5; Neh.10:35, 37v; 12:44; 13:31.

בְּכֹרֶה (בכר; Barth § 37°) Jes 28 4 **בְּכֹרֶה** 1. **בְּכֹרֶה** (Ges. § 91°), *pl.* **בְּכֹרוֹת** Jer 24 2 — frühreife (Frucht), bes. Frühfeige (ar. *بَاكُورَة*, span. *albacora*, d. *απαλοποιος* der Griechen, vgl. Plin., NH 16 28 u. Schneller, Kennst du das Land? 271 ff.), die schon im Juni reift, während d. gew. erst im August essbar w., dah. ein Leckerbissen Jes 28 4. Hos 9 10. Mi 7 1. **תְּאֵנֵי הַבְּכֹרוֹת** Jer 24 2†
בְּכֹרִים u. **בְּכֹרִים** (בכר) *estr.* **בְּכֹרֵי**, *pl. m.* — die Erstlinge v. Baumfrüchten u. v. Getreide Ex 23 16. 34 22. Lv 23 20. Nu 18 13. Neh 10 36. 13 31, d. ersten Feigen Nah 3 12; **בְּכֹרֵי עֵנְבִים** d. ersten Trauben Nu 13 20. **לֶחֶם הַבְּכֹרִים** *das Brot der Erstlinge*, das erste Brot aus frischem Korne, Lv 23 20, vgl. V. 17. 2K 4 42. **מִנְחַת בְּכֹרִים** Lv 2 14. **יּוֹם הַבְּכֹרִים** *das Fest der Erstlinge*, sonst Wochenfest (Pfingsten) Nu 28 26. Üb. den Ausdruck **רֵאשִׁית בְּכֹרִים** Ex 23 19. 34 26. Ez 44 30 vgl. zu **רֵאשִׁית** u. d. Komm. zu Ex 23 19, Holz. zu Nu 18 13; Haupt, SBOT zu Nu 15 20; Welh., Pro. 104; Benz., Arch. 385; Now. 2 256; Schü., GJV 2 249.†

Overigens horen we in het OT ook

rund; hiernaast.

Jer. 24:2; over: de

een aantal keren van de eerstgeboorte in de zin van de eerst geborene (kind, vroege vijf). Zie de afbeelding

Het Hebr. woord is: becoerah (zie Jes. 28:4; Hos. 9:10; Micha 7:1). In het meervoud becoerim gaat het eerstelingen van de vruchten van

vruchtbomen en van de oogst: Ex.23:16; 34:22; Lev. 23:20; Num. 18:13; Neh. 10:36; 13:31; Nah.3:12; Num. 13:20 (de eerste druiven). Lèchhèm habecoerim = het eerste brood uit het pasgeogste koren (Lev. 23:17, 20; 2 Kon.4:42 o.a.; minchat becoerim, Lev. 2:14).

Jom habecoerim = het feest van de eerstelingen, wekenfeest (Pinksteren) (Num. 28:26). Voor de uitdrukking reesji't bicoeri'm zie Ex. 23:19, 34:26; Ez. 44:30. De Hebreeuwse woorden voor eersteling zijn פְּכוּרִים, ראשית, het Griekse woord is: *aparchè*.

B. Betekenis van deze tekstgegevens

Het gaat in al deze teksten om de eerste vruchten (van vruchtbomen, planten, koren, van het deeg, kortom van de oogst van het land) die voor de Heere zijn en aan de Heere als een hefoffer/ beweegoffer in de tempel worden aangeboden. In later tijd werden de eerstelingen ook in de voorraadschuren van de tempel opgeslagen; voor de tempeldienaren. In en met deze eerstelingen van de oogst werd heel de oogst aan de Heere gewijd. De eerstelingen van wijngaard en olijfbomenggaard werd in de vorm van most en olie naar de priester gebracht. De Diaspora-Joden konden volstaan met het geven van geld (de tempelbelasting).

Het woordenboek Easten Bible Dictionary (in Bible Works) zegt er het volgende van: na.a.v. het woord 'first fruits': De eerste vruchten van de grond werden geofferd/ ge wijd aan God, net als de eerstgeborene van mens en dier. De wet vereiste: (1.) dat op de morgen na de Paasfeest-sabbat een schoof van het nieuwe koren zou worden bewogen door de priester voor het altaar (Lev. 23:5,6,10,12; 2:12); (2.) dat op het Pinksterfeest twee broden van gezuurd deeg, gemaakt van de nieuwe bloem van het koren, door elke Israëliet naar de tempel gebracht, bewogen moesten worden op dezelfde manier (Lev. 23:15, 17; Nu 28:26); (3.) Het Loofhuttenfeest was een erkenning ervan dat de vruchten van de oogst van God kwamen (Ex 23:16; 34:22); (4.) Ieder individueel was overigens verplicht om een deel van de eerste vruchten van het land aan God toe te wijden (Ex 22:29; 23:19; 34:26; Nu 15:20,21) (5.) De wet beval dat geen vrucht mocht worden ingezameld van onlangs geplante vruchtbomen gedurende de eerste drie jaren en dat de eerste vruchten van het vierde jaar aan de Heere moesten worden gewijd (Lev. 19:23-25). Daarna was de oogst voor de eigenaar van de vruchtbomen. Jeremia (Jer 2:3) maakt een toespeling op de verordening van de eerste vruchten en daarom moet hij vertrouwd zijn geweest met de boeken van Exodus, Leviticus en Numeri, waar de wetten m.b.t. deze dingen zijn vermeld.¹

Bijzonder is de tekst over Amalek (Num. 24:20; spreuk van Bileam die van Amalek's uiterste, hoewel hij de eersteling der heidenen is, zegt, dat het ten verderve is). Ook bijzonder is Ps. 105:36: de eerstelingen van al hun krachten (de eerstgeborenen van Egypte) en Amos 6:1 (wee de gerusten te Sion, en de zekeren op de berg van Samaria, die de voornaamsten zijn van de eerstelingen der volken).²

¹ De Intern.Stand.Bible Encycl in E-sword schrijft, dat de eerstelingen ook wel aangeboden werden aan God in de geprepareerde vorm van 'musk, oil, flour, dough, waarna de Israëlieten de vrijheid hadden de rest te gebruiken (Ex. 23:19; Num. 15:20; Num. 18:12; Deu. 26:2; Neh. 10:35, 37).

² In deze voordracht is naast Trommius en Gesenius gebruik gemaakt van 1. Verschillende commentaren; o.a. ds. C.den Boer, *De eerste brief van Paulus aan de Korinthiërs XII-XVI*, Kampen 2000, 2e dr.. 2. *Dictionary of Paul and his letters* (ed. Gerald F. Hawthorne/ Ralph P. Martin); Leicester 1993; blz. 300v - G.M. Burge, s.v. First Fruits, Down Payment; 3. Robertson's Word

II. HET NIEUWE TESTAMENT

A. Tekstgegevens NT (Gr.aparchè)

Rom. 8: 23. die de eerstelingen des Geestes hebben
11:16. en indien de eerstelingen heilig zijn
16: 5; 1 Kor. 16:15 de eersteling van Achaje
1 Kor. 15:20 de Eersteling van degenen die ontslapen zijn.
15:23 de Eersteling Christus.
Jak. 1:18 als eerstelingen Zijner schepselen
Openb.14: 4 tot eerstelingen Gode en het Lam.

B. Korte uitleg (letterlijke vertaling van G. M. Burge, *First Fruits, Down Payment in Dictionary of Paul and his letters*, blz. 300vv)

1. De eerste vruchten

De Griekse term ‘aparchè’ was veelvuldig in gebruik vanaf de vijfde eeuw v.Chr. gedurende de patristische periode. Ze had betrekking op het eerste voortbrengselen of de eerste profijt die konden worden gegeven als een gave van dankzegging. De ontvanger kon een persoon zijn, of in de meeste gevallen, de tempel. Het gebruik van dit begrip ontwikkelde zich zo, dat elke offergave – zelfs tempelbelastingen van het volk – ‘aparchè’ kon worden genoemd.

1.1. Joodse tempel - offerdienst

De achtergrond van Paulus’ gedachte komt van de tempel te Jeruzalem. Daar het land aan God behoorde, waren de Israëlieten verplicht de ‘eerste vrucht (LXX *aparchè*) van kudde en akker aan God te offeren voor het onderhoud van de priesterschap en later van de priesters en de tempeldiensten (Deut. 26:2; 18:4; Neh. 10:35-37; 12:44).

Als eenmaal God Zijn deel had ontvangen, was het volk vrij te delen in wat overbleef. Het offer van dat deel, had tot resultaat het gezegend zijn van het geheel. De oogst kon niet worden genoten, tot JHWH’s deel was gegeven. Dit werd in het bijzonder uitgewerkt in het feest van de ongezuurde broden.

Dit feest begon, als de sikkels het eerste graan had afgesneden (Deut.16:9) en deze werden gegeven ‘op de plaats waar de Heere uw God verkozen had te willen wonen’, later de tempel in Jeruzalem. Lev. 23:9 vertelt, hoe de priesters de eerste schoof van de oogst voor de Heere zouden bewegen.

Deze gang van zaken was reeds in gebruik in het OT als een metafoor voor een beginnende toewijding aan God. Zelfs de mannelijke kinderen die de moederschoot openen (dus de eerstgeborene van het gezin) behoorden tot de Heere (Ex. 13:3; Num. 18:15). Maar dit werd al snel uitgelegd als een symbolisch ritueel (Num. 18:15-16), want zulke kinderen moesten niet worden geofferd, maar ‘gelost’ met vijf zilveren sikkels. De Levieten op hun beurt namen de plaats in van de eerstgeborenen in Israël in het vervullen van een speciale dienst voor God. (Num. 8:18) en in hun toewijding waren zij de vertegenwoordigers van een beweegoffer voor God (Num. 8:11; vgl. Lev. 23:9-11). Zo vergelijkt Jeremia op dezelfde wijze de eerste

Pictures in Bible Works en Easten Bible Dictionary in Bible Works; 4. Woordenboek in Online Bijbel, s.v. eersteling; 5. ISBE (Internat. Standard Bible Encyclopedie) in E-sword.

vruchten als een symbool van Israël: Israël was voor de Heere een heiligheid, de eerstelingen van Zijn inkomste = de eerste vruchten van Zijn oogst (Jer. 2:3; vgl. Jak. 1:18: wij als eerstelingen van Zijn schepselen).

1.2 Het gebruik van de term door Paulus

De eerste vrucht (*aparchè*) is een Paulinisch woord. Zeven van de negen keren dat het woord gebruikt wordt in het NT vinden we het in de brieven van Paulus. Hij schetst deze welbekende Joodse metafoor op verschillende manieren. Als hij dacht over evangelisatie en de eerste bekeerden van een streek, noemde hij hen: eerste vruchten (Rom.16:5; 1 Kor. 16:15; vgl. 1 Kor. 1:16). Zij waren de eerste vruchten van de eschatologische oogst onder de volken, een belofte van de gehele toekomstige oogst (vgl. Israël als de eerste vruchten van de mensheid in Philo, *Spec.Leg.* 4.180). Het zijn er welgeteld (12 x 12 x 10 x 10 x 10) 144.000, gekocht uit de mensen, tot eerstelingen Gode en het Lam ((Openb.14:4).

Als Paulus dacht over verlossing en opstanding, verwees hij als vanzelf naar Jezus Christus als ‘de eerste vruchten’ van hen die opstonden uit de dood (1 Kor. 15:20; 23; vgl. *1 Clem.*24:1; zie Eerstgeborene van alle schepselen en Eerstgeborene uit de doden en Eerstgeborene onder vele broeders).

Een belangrijk gebruik komt voor in Rom.11:16. Zoals het geheel van de graanoogst aan God was gewijd door het offeren van de eerste schoof, en zoals al het gebakken brood van Israël Godgewijd was, wanneer een enkele koek, gemaakt van het eerste verse bloem werd geofferd (Num. 15:17-21) en op dezelfde wijze als in Lev.19:23-25 vruchtbomen onbesneden werden genoemd, totdat voor hen een offer was gemaakt, zo op dezelfde manier argumenteert Paulus, was Israël – zelfs het ongelovige Israël – God gewijd door de eerste vruchten die tevoren zijn gekomen (verschillend uitgelegd als: de patriarchen, Joodse christenen, al het zaad van Abraham of juist Jezus Christus).

1.3 Romeinen 8:23

Het meest belangwekkende theologische gebruik bij Paulus van ‘eerste vruchten’ is te vinden in Rom.8:23 waar hij verwijst naar de heilige Geest.. *Aparchè* is vaak beschouwd geweest als een voorsmaak van goede toekomstige dingen (vgl. *Barn* 1.7). *Maar hier verwisselt Paulus de verhouding van gever en ontvanger.* De Geest dient ertoe gelovigen opnieuw te verzekeren en te onderhouden als Gods gedeeltelijke gave van het geheel van de redding die hen wacht. Maar de nadruk bij Paulus is hier kwalitatief: gelovigen kunnen vertrouwen hebben in de goedheid van hun redding, omdat de Geest een deel vertegenwoordigt van wat komt. Metterdaad, hun ervaring van de toekomstige aanneming zal precies gelijk zijn zoals de Geest die zij nu bezitten, ja zelfs meer dan dat. Paulus reserveert een andere term om aan te tonen de zekerheid van Gods belofte gift: *arraboon*.

2. Vooruitbetaling

De Griekse term *arraboon* was een Semitisch leenwoord dat stamde van het handels spraakgebruik van Israël. Een *arraboon* was een eerste betaling, een depositum, een pand of een eerste betaling. Het vertegenwoordigde een deel van de koopprijs vooraf, een betaling die de tegenpartij verplichtte verdere betalingen te verrichten.

2.1. 2 Korinthe 1:22

Twee keer in 2 Korinthe beijvert Paulus zich om het vertrouwen van de Korinthiërs inzake de zekerheid van hun geloof op te bouwen. In 2 Kor. 1:22 verwijst hij naar de Geest als een tastbaar bewijs van Gods tegenwoordigheid met hen en voor hen. Dat is een garantie dat Zijn beloften waar zijn. Hier evenwel stelt hij *arraboon* op één lijn met zegel (*sphragis*,

sphragizomai) wat inhoudt dat deze Geest niet alleen een pand voor de toekomst is, maar Gods teken van eigenaarschap. En in dit specifieke geval is het een zegel van apostolische bediening. Paulus is zijn bezig zijn te verdedigen tegen critici die de apostolische autoriteit van zijn bediening ter discussie stellen.

2.2 2 Korinthe 5:5

Een tweede tekst, 2 Kor.5:5 is eender, maar zijn theologische context is verschillend.(contra Martin, 119 die eschatologische redding ziet zowel in 2 Kor. 5:5 en :22). Paulus beschrijft prachtig de eschatologische spanning die christenen ervaren als zij hun eigen sterfelijkheid in ogeschouw nemen (deze aardse tent die zal worden afgebroken), en tegelijk vooruitzien naar hun verlossing (het huis van God, niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen). Hier is het punt: de geruststelling in het licht van de dood, het oordeel en het eeuwig leven (2 Kor. 5:1-10). Gelovigen kreunen en hebben angst als zij verlangend vooruitzien. Maar God geeft de Geest als de *arraboon*, de garantie van hun toekomstige bestemming, namelijk, dat hun sterfelijkheid zal worden verzwolgen in leven (zie *Immortality*).

2.3 Efeze 1:14

Paulus meest precieze omschrijving van *arraboon* en de Geest komt voor in Efe.1:14. Merk opnieuw op de verbinding van favoriete Paulische concepten: hoop, belofte, bestemming, zegel, *arraboon* en erfenis (Ef. 1:11-14). De apostel beschrijft hier opnieuw de ‘reeds nu’/ ‘nog niet’ spanning van het leven en spreekt van de Geest als Gods vooruitbetaling van de toekomst van de gelovige.

De Geest is een depositum ‘van onze erfenis, totdat wij het bezit ervan verkrijgen.’ De Geest is dus voor Paulus een interim gift, een preludium en voorsmaak van de glorie die komt. De Geest is er niet maar om gelovigen te troosten en te sterken gedurende de verzoeken van de wereld; de Geest is er ook om hen te herinneren aan de toekomst die zij persoonlijk bezitten als vreemdelingen in deze wereld daar zij hun volledige verheerlijking verwachten in Christus. De gelovigen zijn als ‘eerstelingen Zijner schepselen’ (Jak.1:18: εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινὰ τῶν αὐτοῦ κτισμάτων).

Weldra zal die verheerlijking er voor hen zijn, als zij als eerstelingen voor God en voor het Lam (Gr. ‘aparchè) zullen zijn (Openb.14:4). M.Henri schrijft: Het zijn Zijn uitverkorenen, uitnemend in elke genade en het voorschot van zo velen meer die hen zouden navolgen, zoals zij het waren van Christus.

2.4 Polycarpus

De enige keer dat *arraboon* voorkomt onder de vroege patristische vaders is gevonden in Polycarpus’ *Brief aan de Filippensen* 8.1. Hier stelt de Bisschop van Smyrna in Klein Azië, dat Christus wordt de *arraboon* van rechtvaardigheid van de gelovigen. Polycarpus schrijft: Laat ons daarom standvastig en zonder ophouden vasthouden aan onze hoop en garantie van onze rechtvaardigheid, die is in Christus Jezus, ‘die onze zonden droeg in Zijn eigen lichaam op het hout.’

C. Samenvatting/ Toepassingen

Aparchè

1. Het Griekse woord *aparche* is de Nieuwtestamentische pendant van wat in het OT de eersteling (Hebr. reesjiet: inzet/ koploper; *becourah* - eersteling) heet. Het woord wordt in het NT ook afgewisseld met het Gr.woord *arraboon* = inzet/ koploper (handgeld, voorschot).

2. Hoofdgedachte in het OT is: wat het eerst voortkomt uit de aarde, de baarmoeder, enz. is Gode gewijd en zet de trend voor wat volgt; het is daarmee Gode gewijd en niet langer profaan. Het hele leven wordt erdoor geheiligd = apart gezet

3. In het NT heet Israël de eersteling (Rom. 11:16vv); dit volk draagt de belofte in zich van een rijke toekomst waarin gans Israël zalig zal worden (God bevestigt Zijn belofte aan Abraham in de toestroom van allen uit Israël die in Christus geloven).

4. Ook is een eerste bekeerling uit een land/ werelddeel (bijv. Epenetus ‘de eersteling van Achaje’; Rom. 16:5; idem Stefanus van 1 Kor.1:16, 16:15, 17), het eerste schaap over de dam, de inzet koploper, voorbode en profetie van een grote menigte van Godgewijden; dat zijn de 144.000, de schare die niemand tellen kan. Als er in een gezin of familie iemand tot bekering komt, mag er hoop zijn, dat er meerderen tot geloof komen. Laat die eerst - bekeerde daar vooral veel om vragen. Christus is de Eersteling van christenen, christenen zijn de eerstelingen van schepselen’ (M. Henri).

5. Daarvan ligt de garantie in het Pinksterfeest (het feest van de uitstorting van de heilige Geest), de Nieuwtestamentische weerspiegeling van het Oudtestamentische feest van de eerstelingenga(r)ven (Jom habecoerim). In dat feest krijgt de bekering van mensen (Joden/ heidenen) de heilrijke betekenis van de toegebrachte eerstelingen die profetie zijn van instroom van de volken in het eschatologische heil. ‘Och dat men op deez’. Eerstelingen een rijke oogst van voorspoed zag’ (Ps. 118:17 slot ber.).

6. Ook in persoonlijke zin is het zo, dat het kleine begin in de wedergeboorte, de inplanting van het nieuwe leven in de ziel, de belofte behelst van groei en overvloed aan geestelijke weldaden en zegeningen. Een stille traan, uit Godsgemis geschreid, een hartelijk zuchten tot God uit een droefheid naar God, een hoopvol schuilen bij Jezus Christus en in Zijn gerechtigheid, het zijn alle tekenen van een nieuw begin dat niet meer wegsterft.

7. De Engelsen spreken wel over een ‘morning tryst’ (het zoeken van Gods aangezicht in de vroege morgen). Wie dat doet, mag daarmee de komende dag geheiligd zien tot de dienst van God. Zo’n goed begin is het halve (?) werk. Wie Hem vroeg zoeken, zullen Hem vinden. Is dat voor ons wellicht de betekenis van het bewegen bij het zg. beweegoffer van de eerstelingen? Steeds heen en weer/ op en neer met Gods eigen gaven voor het aangezicht van God.³

Aparchè/ arraboon

8. Van God uit gezien is er een nog grotere zegen. In Gods Eersteling Jezus Christus en Zijn heilswerk ligt de garantie van de volle doorbraak van Gods Koninkrijk, nu in beginsel, straks volkomen. Vgl. 1 Kor.15:20, 23. Wat een geweldige toekomst is er voor de gelovigen, als zij

³ M. Henri zegt van de handeling van het bewegen door de priester (bij Lev. 23:11): ‘De priester hief het beweegoffer op als een teken ervan, dat hij het aanbood aan God in de hemel, bewoog het heen en weer voor de Heere als de Heere van de gehele aarde...’. De priesters mochten het dan aanvaarden als een dankbaar erkentenis van Gods genade tot hen door de velden te bekleeden met koren en van afhankelijkheid van God en het verlangen, dat Hij het zou willen aanwenden tot hun gebruik.

straks tot heerlijkheid onsterfelijk uit hun graven opstaan. Het beste moet nog komen: De vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods (Rom.8:21b).

9. Gods Geest geeft van die volkomen verlossing de waarborg en het onderpand in het hart van Gods kinderen. Dat komt in het Griekse woord *arraboon* tot uitdrukking. De Geest, die de inzet is van het grote wereldomvattende werk, is ook het onderpand/ handgeld van onze erfenis (Ef.1:14) in persoonlijke zin, van wasdom en groei naar volwassenheid in het geloof. Dat wordt in de heilige doop bevestigd.
